

WOJEWODA
MAŁOPOLSKI

Kraków, 10 marca 2021 r.

Znak sprawy:
OK-VI.1410.2.2021

**Pan
Łukasz Korzeniowski
Prezes Zarządu Stowarzyszenia
na rzecz Praworządności w Szkołach
„Stowarzyszenie Umarłych Statutów”**

ul. Chodkiewiczów Aleksandra i Grzegorza 4
16-040 Gródek

e-mail: kontakt@umarlestatuty.pl

Szanowny Panie Prezese

Zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi

Na podstawie art. 237 § 1 i 3 oraz art. 238 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695, 1298 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 54 i 187) zawiadamiam, że **uznam za bezzasadną skargę** na panią Barbarę Nowak, Małopolskiego Kuratora Oświaty, skierowaną do Wojewody Małopolskiego 11 lutego 2021 r. pocztą elektroniczną, dotyczącą jej wystąpienia 8 grudnia 2020 roku na konferencji pn. „Co się stało z polską młodzieżą?”, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Kultury Chrześcijańskiej im. Ks. Piotra Skargi oraz Stowarzyszenie „Polonia Christiana”.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) wojewoda jest zwierzchnikiem rządowej administracji zespolonej w województwie, zatem to wojewoda jest właściwy do rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących zadań lub działalności kuratora oświaty.

Wojewoda Małopolski, będąc właściwym do rozpatrzenia skargi na działalność Barbary Nowak, Małopolskiego Kuratora Oświaty, ustalił, co następuje:

Stowarzyszenie Umarłych Statutów (dalej także: Stowarzyszenie, Skarżący) wyraziło swoje niezadowolone z działalności Barbary Nowak, Małopolskiego Kuratora Oświaty. Na wstępie skargi Skarżący wyjaśnili, że: „*Niniejszą skargę kierujemy w związku z wystąpieniem Barbary Nowak – Małopolskiej Kurator Oświaty na konferencji pn. „Co się stało z polską młodzieżą?”, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Kultury Chrześcijańskiej im. Ks. Piotra Skargi oraz Stowarzyszenie „Polonia Christiana” 8 grudnia 2020 roku.*”

Swoje wystąpienie Skarżący zakończyli stwierdzeniem: „*Stowarzyszenie w pełni respektuje prawo każdego człowieka do swobodnego wypowiedzania się i prowadzenia dyskusji, jednak należy mieć na względzie ograniczenia wynikające z pełnionej funkcji – uważamy, że uczestnictwo w konferencji kuratora realnie i w ogólnym wymiarze przyczyniło się do pogorszenia stanu oświaty w Polsce i wyraźnego obniżenia zaufania do państwa. Mając na uwadze powyższe, na podstawie słów Barbary Nowak oraz naszej diagnozy uznajemy, że Małopolski Kurator Oświaty wykonuje swoje zadania nienależycie oraz z naruszeniem praworządności, a zatem skarga jest zasadna.*”.

W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że pani Barbara Nowak, wypowiadając się na konferencji pn. „Co się stało z polską młodzieżą?”, nie występowała jako organ. Konferencja to spotkanie ludzi w celu omówienia konkretnego zagadnienia. Konferencja służy wymianie poglądów. Zauważyć wypada, że „*Stowarzyszenie w pełni respektuje prawo każdego człowieka do swobodnego wypowiedzania się i prowadzenia dyskusji*”.

Zdaniem Wojewody Małopolskiego, wolność wypowiedzi uznana została za jedną z najważniejszych wolności obywatelskich i stanowi fundament państwa demokratycznego. Każde demokratyczne państwo gwarantuje swoim obywatelom wolność słowa. Wolność wypowiedzi stanowi jedną z zasadniczych podstaw społeczeństwa demokratycznego i jeden z warunków jego rozwoju, oraz spełnienia każdej osoby. Zgodnie z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Konstytucja) Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym. Art. 54 ust. 1 Konstytucji gwarantuje każdemu wolność wyrażania swoich poglądów (wypowiedzi). Oznacza to, że każdy obywatel – również zatrudniony w administracji publicznej – ma prawo do wyrażania swoich poglądów. Wolność wypowiedzi znajduje regulacje także w wielu międzynarodowych aktach prawnych. Każdy obywatel posiada gwarancję wyrażania swoich poglądów za pomocą wszelkich dostępnych środków ich uzewnętrzniania. Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji, ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie. Ponieważ żadna ustawa nie zawiera zakazu wyrażania swoich poglądów przez obywatela zatrudnionego w administracji publicznej, nie wolno przyjąć, że pani Barbara Nowak naruszyła prawo tylko dlatego, że uczestniczyła w przedmiotowej konferencji i wyraziła na niej swoje poglądy. Pani Barbara Nowak – jak każdy obywatel – może odpowiadać za naruszenie swoimi wypowiedziami np. dóbr osobistych konkretnej osoby. Treść skargi jednoznacznie wskazuje, że Stowarzyszenie jedynie nie podziela poglądów pani Barbary Nowak. To jednak jest niewystarczająca podstawa, aby można było zarzucić jej nienależyte wykonywanie zadań z naruszeniem praworządności.

Zgodnie z encyklopedią PWN pojęcie "praworządność" znaczy przestrzeganie prawa przez organy państwa. W znaczeniu formalnym jest to stan faktyczny, polegający na tym, że organy państwa działają na podstawie obowiązującego prawa i zgodnie z jego normami; w znaczeniu materialnym – stan, w którym są spełnione wymogi praworządności w znaczeniu formalnym, a obowiązujące prawo jest zgodne w swej treści z postulatami aksjologicznymi (postulatami „dobrego prawa”), zwłaszcza powinno być ono równe dla wszystkich i respektować podstawowe wolności i uprawnienia człowieka i obywatela (link: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/praworzadnosc;3961924.html>).

W tym miejscu warto przypomnieć wskazanie Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w kwestii wolności słowa. W wyroku z dnia 6 lipca 2011 r., sygn. akt P 12/09, Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił:

„Użyte w treści art. 54 ust. 1 Konstytucji słowo "pogląd" powinno być interpretowane jak najszerszej, nie tylko jako wyrażanie osobistych ocen faktów i zjawisk we wszystkich przejawach życia, ale również prezentowanie opinii, przypuszczeń, prognoz, ferowanie ocen w sprawach kontrowersyjnych, a także informowanie o faktach, tak rzeczywistych, jak i domniemywanych (zob. wyroki TK z 5 maja 2004 r., sygn. P 2/03, OTK ZU nr 5/A/2004, poz. 39 oraz z 20 lutego 2007 r., sygn. P 1/06, OTK ZU nr 2/A/2007, poz. 11, jak również

P. Sarnecki, komentarz do art. 54 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 3, Warszawa 2003, s. 1-2).

(...) Art. 54 ust. 1 Konstytucji chroni wszelkie zgodne z prawem formy ekspresji, które umożliwiają jednostce uzewnętrznianie i eksponowanie własnego stanowiska (zob. *ibidem*). Jednocześnie **wolność słowa nie może ograniczać się do informacji i poglądów, które są odbierane przychylnie albo postrzegane jako nieszkodliwe lub obojętne** (zob. wyrok TK z 23 marca 2006 r., sygn. K 4/06, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 32).

Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku o sygn. SK 43/05, umieszczenie art. 54 ust. 1 Konstytucji w rozdziale II dotyczącym wolności i praw osobistych człowieka i obywatela wskazuje, że celem udzielanej konstytucyjnie ochrony jest możliwość realizacji jednostki w sferze osobistej. „Znaczenie art. 54 ust. 1 Konstytucji polega zatem na zabezpieczeniu możliwości prawidłowego rozwoju jednostki w demokratycznym państwie prawa. Treść tego przepisu obejmuje wszelkie płaszczyzny aktywności, w których dana osoba postanowiła wyrazić swój pogląd. Wolność słowa nie może być bowiem podporządkowana wyłącznie uczestnictwu w jednym z możliwych w społeczeństwie dyskursów (np. politycznemu). Za powyższym przemawia, wynikająca z poszanowania przyrodzonej godności (art. 30 Konstytucji), najszersza ochrona autonomii jednostki, stwarzająca możliwość pełnego rozwoju osobowości w otaczającym ją środowisku kulturowym, cywilizacyjnym” (sygn. SK 43/05).

Z kolei art. 10 ust. 1 zdanie 1 i 2 Konwencji [o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.)] stanowi, że „każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe”. Jak przyjął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 lutego 2007 r. (sygn. P 1/06), „porównanie treści normatywnej art. 54 Konstytucji oraz art. 10 Konwencji wskazuje, że zakres znaczeniowy art. 54 Konstytucji jest węższy niż ten, który wynika z art. 10 Konwencji. W art. 10 Konwencji chodzi bowiem o wolność wszelkiej wypowiedzi (ekspresji: «*freedom of expression*», «*liberté d'expression*»), obejmującej nie tylko wyrażanie poglądów za pomocą mowy, ale także w formie pisanej, drukowanej lub artystycznej.

(...) Zagwarantowana w art. 54 ust. 1 Konstytucji wolność wyrażania swoich poglądów nie ma charakteru absolutnego i może podlegać ograniczeniom, z zachowaniem zasady proporcjonalności. **Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji, „ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”.** Oceniając konstytucyjność regulacji ustanawiającej ograniczenie konstytucyjnej wolności lub prawa, należy rozważyć, czy spełnia ona kryteria formalne – tj. przesłankę ustawowej formy ograniczenia, a w razie pozytywnej odpowiedzi na to podstawowe pytanie przeprowadzić tzw. test proporcjonalności (zob. wyrok TK z 13 marca 2007 r., sygn. K 8/07, OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 26).

(...) Kwestia zakresu przedmiotowego wolności wypowiedzi i jej dopuszczalnych ograniczeń zajmuje istotne miejsce w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC). Przede wszystkim podkreśla on, że **wolność wypowiedzi stanowi jedną z zasadniczych podstaw społeczeństwa demokratycznego, jeden z warunków jego rozwoju i spełnienia każdej osoby. W związku z art. 10 ust. 2 Konwencji, ma ona zastosowanie nie tylko do "informacji" czy też "poglądów", które są przychylnie przyjmowane, uznawane za nieobraźliwe albo obojętne, lecz także do tych wypowiedzi, które obrażają, szokują lub wprowadzają niepokój. Takie są bowiem wymogi pluralizmu, tolerancji i szerokich horyzontów myślowych.**”

Nadto wyjaśniam, że Kurator oświaty jest organem administracji zespolonej w województwie, który w imieniu wojewody wykonuje zadania i kompetencje w zakresie oświaty określone w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 i 1378 oraz z 2021 r. poz. 4).

Organ ten w szczególności:

- 1) sprawuje nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi przedszkolami, innymi formami wychowania przedszkolnego, szkołami, placówkami oraz kolegiami pracowników służb społecznych, które znajdują się na obszarze danego województwa;
- 2) wydaje decyzje administracyjne w sprawach określonych w ustawie;
- 3) współdziała z radami oświatowymi powołanymi na podstawie art. 78;
- 4) wykonuje zadania organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695, 1298 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 54 i 187) w stosunku do:
 - a) organów jednostek samorządu terytorialnego – w sprawach szkół publicznych, zakładanych i prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne, oraz szkół i placówek niepublicznych,
 - b) dyrektorów szkół – w sprawach z zakresu obowiązku szkolnego i obowiązku nauki oraz w sprawach skreślenia uczniów z listy uczniów;
- 5) realizuje politykę oświatową państwa, a także współdziała z organami jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu i realizowaniu odpowiednio regionalnej i lokalnej polityki oświatowej, zgodnych z polityką oświatową państwa;
- 6) opracowuje programy wykorzystania środków na dofinansowanie doskonalenia nauczycieli, wyodrębnionych w budżecie wojewody, po zasięgnięciu opinii związków zawodowych, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego;
- 7) organizuje olimpiady, konkursy, turnieje, przeglądy oraz inne formy współzawodnictwa i prezentacji osiągnięć uczniów szkół na obszarze województwa;
- 8) współdziała z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi;
- 9) współdziała z placówkami doskonalenia nauczycieli, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i bibliotekami pedagogicznymi w realizacji zadań dotyczących diagnozowania, na podstawie wyników nadzoru pedagogicznego, potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli;
- 10) wspomaga działania w zakresie organizowania egzaminów w szkołach;
- 11) opiniuje plany pracy publicznych placówek doskonalenia nauczycieli, z wyjątkiem placówek prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministra właściwego do spraw rolnictwa i ministra właściwego do spraw zdrowia;
- 12) opiniuje arkusze organizacji publicznych szkół i placówek, z wyjątkiem szkół i placówek prowadzonych przez ministrów, w zakresie ich zgodności z przepisami, przedstawiane przez organy prowadzące szkoły i placówki przed zatwierdzeniem arkuszy;
- 13) współdziała z organami jednostek samorządu terytorialnego w zakresie kształtowania i rozwoju bazy materialnej szkół i placówek;
- 14) współdziała z właściwymi organami, organizacjami i innymi podmiotami w sprawach dotyczących warunków rozwoju dzieci i młodzieży, w tym w przeciwdziałaniu zjawiskom patologii społecznej, a także może wspomagać działania tych podmiotów;
- 15) nadzoruje i wspomaga organizację wypoczynku, o którym mowa w art. 92a-92t ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 oraz z 2021 r. poz. 4), na obszarze województwa;
- 16) wykonuje inne zadania określone w przepisach odrębnych, w szczególności w zakresie obronności.

Zgodnie z art. 60 ust. 1 pkt 2 ustawy – *Prawo oświatowe* minister właściwy do spraw oświaty i wychowania nadzoruje i koordynuje wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, w szczególności nadzoruje działalność kuratorów oświaty w tym zakresie.

Minister Edukacji Narodowej i Nauki oraz **wojewodowie dokonują oceny działań kuratorów oświaty w odniesieniu do realizowanych przez te organy zadań.**

W tych okolicznościach brak jest podstaw do uznania, iż pani Barbara Nowak swoim wystąpieniem 8 grudnia 2020 roku na konferencji pn. „Co się stało z polską młodzieżą?”,

zorganizowanej przez Stowarzyszenie Kultury Chrześcijańskiej im. Ks. Piotra Skargi oraz Stowarzyszenie „Polonia Christiana” naruszyła przepisy prawa. Brak jest także podstaw do stwierdzenia zaniedbania lub nienależytego wykonywania zadań ustawowych przez panią Barbarę Nowak, Małopolskiego Kuratora Oświaty. Należało zatem przedmiotową skargę z 11 lutego 2021 r. uznać za bezzasadną, co wykazano w zawiadomieniu o sposobie załatwienia skargi.

Stosownie do art. 239 k.p.a.^{1, 2} informuję, iż: „W przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności – organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy – bez zawiadamiania skarżącego.”.

Z Powołaniem

Wojewoda Małopolski
Lukasz KMJA

¹ Barbara Adamiak, Janusz Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz. Wyd. 15, Warszawa 2017: Przepisy art. 239 zostały wprowadzone przy nowelizacji KPA w 1980 r. i miały zapobiec wielokrotnemu rozpatrywaniu tych samych spraw, spowodowanemu uporczywym wnoszeniem skarg niezawierających żadnych nowych treści, lecz ponawianych z pobudek pieniackich. Przyjęte rozwiązanie prawne miało zapobiec deprecjacji postępowania skargowego, do której dochodziło w sprawach, w których organy właściwe do rozpatrywania skarg swoich „stałych klientów” bezproduktywnie podejmowały wielokrotnie te same czynności, wypełniając tylko rubryki statystyk skarg.

² Robert Kędziora, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz. Wyd. 5, Warszawa 2017: Artykuł 239 KPA dotyczy postępowania z tzw. skargami o znamionach pieniackich. Przez skargę pieniacką rozumie się skargę złożoną ponownie przez skarżącego w tym samym przedmiocie i o tej samej treści – bez wskazania nowych okoliczności, w sytuacji gdy wcześniejsza skarga została, po merytorycznym rozpatrzeniu, uznana za bezzasadną i załatwiona odmownie.